

ПОРБАНИ

РОСТИСЛАВЪ

ВАСИЛЕНКО

СТРУНИ

РОСТИСЛАВ ВАСИЛЕНКО

ПОРВАНІ СТРУНИ

ПОЕЗІЇ

1947

Обкладинка маляра Мирослава Григор'єва

Bacridenken

ДЕСЬ ДАЛЕКО МОЯ УКРАЇНА...

НАША ПІСНЕ, ДЗВЕНИ!..

Наша пісне, дзвени від зорі до зорі,
Розправляйтеся, крила орлині,
На весь голос співайте, старі кобзарі, —
Ще воскресне наш край, Україна!
Оживуть ще зруйновані наші міста,
Розіллється усмішка по селах,
І наллється ще наша земля золота
Буйним двітом, життєвим, веселим!
Дужче, струни, дзвеніть, вище голову, люд,
Хай в піснях, що їх серце співає,
Вороги прочитають і вирок і суд
І почують: рятунку немає!
І славетний Дніпро, що на хвилях швидких
Ніс страждання народнього піну,
Берегами своїми задавить отих,
Хто в безодню завів Україну!
Пройдуть роки, життя і в сторінках його
Затаврується все пережите,
Про страждання і муки народу свого
Лиш з підручників знатимуть діти.
То ж дзвени, вільний спів, від зорі до зорі,
Розправляйтеся, крила орлині,
На весь голос співайте, старі кобарі, —
Ще воскресне Свята Україна!

1944.

ДЕСЬ ДАЛЕКО МОЯ УКРАЇНА

Десь далеко моя Україна,
Десь далеко і Київ і Львів,
Коли б крила, то я із чужини
Хоч на мить уночі б прилетів.
Щоб послухать, як піниться в горах,
Як кищить гомінкий Черемош,
Де смереки шумлять в темних борах,
Вбравшись в барви зелених розкош.
Як Дніпро, мов старий запорожець,
Хвилі-вуса хова в берегах,
І як мати на зорях ворожить,
Щоб знайти там мій згублений шлях.
Як в степу ніжну тирсу колише
Серед ночі пустун-вітерець,
Як бренить спів трембіти, десь в тиші,
Пастуха, що пасе там 'овець.
Щоб побачить на мить хоч єдину,
Ту, вітчизни святую красу. . .
...Хоч далеко моя Україна, —
Я ж її в своїм серці несу!

1945.

ЖЕРТВАМ КОНЦТАБОРІВ

Даремно чекає їх мати стара,
Ворожить щоночі на зорях,
Їх хатою стала могила сира,
В німецьких тяжких концтаборах...
Дівчата, жінки! У неволі страшній,
Змордовані нелюдом-катом,
Ви мріяли все ж про степи запашні,
Про рідні міста, рідні хати.
А ви, наші любі, малі діточки,
Завіщо страждали невинні?..
... Спіть тихо, малесенькі ніжні квітки,
Спіть тихо в чужій домовині...
Сини України! Мужі, юнаки!
За дротом в смертельних таборах
Ви згинули мужньо від ката руки,
Над вами не тішивея ворог.
Він вас мордував, але слова від вас
Не чув він про милість, пощаду,
Так гинуть герої знесилені в нас, —
Зневагою гинуть до ката.
Даремно чекали рятунку, не раз
Останні збираючи сили.
Прийшов цей рятунок... та ви у той час
Вже спали в Дахавських могилах...

Та ми не даремно лишились в живих,
За всі наші жертви і втрати,
Спитаємо грізно, прилюдно, ми тих,
Хто винен! Спитаємо ката!

.
Даремно чекає вас мати стара,
Ворожить щоночі на зорях,
Вам хатою стала могила сира
В німецьких тяжких концтаборах.

1946.

КУПУЙТЕ КВІТИ ЗАПАШНІ...
(Пісня дівчини)

Я на розі стою і квітки продаю,
Дуже гарні букети я маю,
Їх купують лиш ті, як і я молоді,
Що когось дуже палко кохають.
Наддніпрянський козак і карпатський юнак
Всі приходять ці квіти купляти,
Бо як в серці весна і усмішка ясна,
То нам з квітами легше кохати.

Приспів

Купуйте квіти запашні,
Не гайте ні хвилини,
Нехай нагадують вони
Вам нашу Україну.
Нехай нагадують вони,
Як пахне степ весною,
Як степом цим ішли сини,
Орли-сини до бою.

Ось приходить юнак, чорновусий козак,
І всі квіти він разом купує,
Глянув в очі мені, — я була мов у сні,
І ось квіти мені він дарує.

Я приймаю цей дар, серце кидає в жар,
Мені хочеться пісню співати,
Бо як в серці весна і усмішка ясна,
То нам з квітами легше кохати.

П р и с п і в

Купуйте квіти запашні,
Не гайте ні хвилини,
Нехай нагадують вони
Вам нашу Україну.
Нехай нагадують вони,
Як пахне степ весною,
Як степом цим ішли сини,
Орли-сини до бою.

1945.

ПОРВАНІ СТРУНИ

ДУМКИ

Самотність... журба... непроглядність відчаю,
Холодна безвихідність мрій,
В пориві німім безнадійно стрічаю
Мільйони даремних надій.
Час лине повільним, упевненим кроком
Не вернеться те, що пройшло,
Ідуть і відходять у безвість ці роки, —
І зморшки карбують чоло...
Лиш раз, один раз живе в світі людина,
А потім — трагедія сну...
Для чого ж страждань ці жахливі години
В життєву хвилину ясну?..
Для чого ж вони? Та чи варто писати,
Така є конечність життя.
Живем, поки зможем, а час умирати
Як прийде — не ждім вороття!
Не ждім, що повернуться щастя хвилини,
Що молодість знов зацвіте...
Ні... Старість лише принесем в домовину
І серце розбите, пусте.
То ж, любя, бери від життя все, що можна,
Бо все — лиш хвилинка, лиш мить,
Бо тліти повільно зуміє з нас кожний,
Не кожен зуміє згоріть!

Осінь, 1946.

ІДУ Я САМОТНІЙ...

Іду я самотній засніженим парком,
Холодні безбарвні у мене думки,
Палю я одну за другою цигарки,
Мов хочу знайти в цьому вихід якийсь...
Так!.. Ми розійшлись, коли перші сніжинки
На землю нам кидала синя блакить,
У тебе на віях тремтіла сльозинка,
І ти її помахом збила руки.
Мені ти сказала: "Прощай, мій знайомий..."
Мов камінь на душу, лягло те "прощай",
Я йшов, наче п'яний, тоді з твого дому, —
І в серці була лише пустка й відчай.
А роки ішли... Ми віде не зустрілись...
Нас хвилі життя били знову і знов,
Вже інша дорога у тебе відкрилась,
І я на нове роздоріжжя зайшов.
...В цей час ти, можливо, в обіймах коханця
П'єш сповнений келех міцного вина,
Мене вже забула сумного вигнанця,
І келех той, сповнений, вип'єш до дна.
А я у каварні, брудній, напівтемній,
Де дим цигарок криє п'яних людей,
П'ю чарку-розраду хвиливу, даремну
І стогін, тамований йде із грудей.

Я молодість зганьблену п'ю й пропиваю!
У вухах дзвенить дальнім дзвоном: "прощай!"
Куди я іду і куди завертаю,
Що буде зі мною?.. Мене не питай...
...І ось я іду цим засніженим парком,
Холодні безбарвні у мене думки,
Палю я одну за другою цигарки,
А в серці моєму — зневіри стежки.

1939.

ЗАКОНОМІРНІСТЬ .

Життя людей, мов промінь ясний,
Що світить лиш єдину мить...
А потім вже поволі гасне,
Й нічим його не відновить...
Роки минають за роками,
Своїм шляхом іде життя,
Пісні змінюються піснями,
Нема старому вороття.
Що вже пройшло — не вернеш знову,
Що відцвіло — не зацвіте,
І до колишньої любови
Травою стежка заросте...
Ніхто майбутнє не пізнає,
Своїм шляхом ідуть роки,
...Хтось невідомий десь читає
Життя таємні сторінки...

1939.

МЕРТВІ КВІТИ

Зірвані квіти, зів'ялі лілеї,
Білі лілеї лежать на столі...
Ти їх пестила рукою своєю,
Зморшки зібравши на ніжнім чолі.
То було вчора. Холодне прощання.
Привиди-тіні заснулих алей,
Погляд ковзнувсь твій байдуже востаннє
Білих, упавших з долоні лілей.
То було вчора... Сьогодні ці квіти
Свідком сумним біля мене лежать...
Мертві лілеї..., зів'ялі, віджиті,
Ніби на них безнадії печать.
Пройдуть роки. І скажу я з журбою:
"Молодість згасла, вогонь вже пропав", —
Може я сивим зустрінусь з тобою,
Скажеш ти: "Боже мій! Це ж... Ростислав!.."
Я подивлюся на тебе... і в очі,
В зморшках, в старечії очі твої
Вкрадеться суму сльоза і не схочеш
Згадувать втрачені роки свої...
Мертві роки... Як мертві лілеї,
Ті, що колись в тиху зоряну ніч
Ти так недбало рукою своєю
Кинула, мов непотрібну вже річ.

1940.

ЕТЮД

Осінь жовте листя сипле...
Сум в душі моїй чогось,
Ніби втратив я когось...
...Осінь жовте листя сипле...
Ніби втратив найдорожче,
Втратив віру в це життя,
І тому так без кінця
Осінь жовте листя сипле...
Сипле
 Осінь
 Вихор листя...

ТВОЇ ОЧІ...

Твої очі — як неба блакить,
Твої очі — як промінь крилатий,
Твої очі уміють любити,
Твої очі уміють сміятись!

Твої очі — мов зорі ясні,
Твої очі — як води Дніпрові,
Твої очі — щілушки весни,
Твої очі — це келех любови!

.

І тоді, коли пройдуть роки,
Коли вкрадеться старість до хати,
Я згадаю ці очі палкі,
Що колись так уміли кохати!

Вересень 1945.

ІДУТЬ РОКИ...

Ідуть роки... Старе минуло,
Йому на зміну йде нове...
І серце, що давно заснуло,
Знов прокидається, живе!
Стиснувши біль, — зневіри мову,
Я хочу про любов співать,
Я хочу ще востаннє, знову
Шалено, пристрасно кохать!
Я хочу від твого кохання
Сп'яніти, наче від вина,
Я хочу твердо, без вагання,
Любови келех пить до дна.
Бо коли молодости згасне
Палкий і пристрасний вогонь,
Хай згадка лишиться прекрасна
Про цей чарівний дивний сон.

1945.

НЕВЖЕ ВСЕ ПРОЙДЕ...

Невже все пройде так безслідно,
Як ці осінні сірі дні?...
І нам, дівчино моя рідна,
Лишаться спогади сумні...
... Краса загине, серце зв'яне...
Насунуть сірі будні днів,
Життя для тих байдужим стане,
Хто не кохав, хто не любив.
Невже все пройде?.. Пройде!
Мусить!...

1940

НІЧ

Ніч простягла свої крила,
Ніч розіп'яла намет. . .
. . . Ми біля річки спинились,
Сонно шумить очерет. . .
 Слухаю я твої речі,
 Голос твій сріблом тече,
 Щічки горять молодечі, —
 Схилена ти на плече.

Ніжно голублю тебе я,
Стискую плечі тугі,
Юности келех твоєї
П'ю я в пориві снаги.
 Ти відаєшся, і хмелем
 Дивним горить в тебе зір,
 Очі жагучо — веселі
 Кажуть: "Кохаю я! Вір!"

Ночі ці — п'яно - чудові. . .
Ночі ці — хміль - забуття. . .
Знову солодка розмова,
Пестоці знов без кінця. . .
 Місяць сріблястий із неба
 З усміхом бачить немов,
 Як притулившись до себе,
 Келех кохання п'ємо!

1946.

НЕ ЖУРИСЯ, ЧОРНОБРОВА...

Не журися, чорноброва,
Моя зіронько ясна,
Що минеться час любови,
Що минеться нам весна.
Все на світі тимчасове,
Все проходить в далечінь,
І тому я хочу знову
Цих чудових нам хвилин.
І тому я хочу знову
Тебе палко цілувать,
Ще раз глянуть в твої очі,
Що уміють так кохать.
Обійняти стан міцніше,
Пригорнутись до грудей,
Цілувать тебе палкіше
І забути про людей!
І забути все на світі, —
Тільки бачить, як горять
Твої милі щічки-квіти,
Коли їх поцілувать.
Пригорнись до мене, мила,
Хай почую серця бій,
Хай летить душа на крилах
В обрій щастя чарівний.

Я хотів би вічно бути
В цім шаленім почутті,
Цілувати очі, груди,
Перли-груди молоді.
Безупинно пестить тіло
І упитись ним украй,
Не соромся, моя мила,
А міцніше ще кохай!
Хай крізь нас життя проходить
У якимсь чудовім сні,
І серця нехай виводять
Пісні щастя голосні!

Жовтень 1946.

НАДВОРІ ОСІНЬ

Надворі осінь. Починає
Зелена в'янути трава,
І сум якийсь немов вкриває
Журливі в парку дерева.
Пожовкле листя під ногами
Так сумно-сумно шелестить,
І соловейко вже ночами
Чудовим співом не дзвенить.
Якось краса безжурно входить
З осіннім відгуком степів
І серце втомлене виводить
Новий сумний осінній спів.
Люблю тебе, журлива осінь,
Люблю ще краще, ніж весну,
Твої акорди стоголосі,
Твою мелодію сумну.

Інгольштадт, 1945.

ІДУТЬ, МИНАЮТЬ...

Ідуть, минають дні за днями,
І тужно на душі мені,
З ким поділюся я думками
На цій далекій чужині?!
До кого словом обізвуся,
Хто зрозуміє біль душі?
Мовчати моє серце мусить, —
Всі тут далекі, всі чужі.
Та не мовчить воно. Щоночі -
Крізь шиби, в темряві чомусь
Чиїсь я бачу ніби очі
І ніжну посмішку чиюсь...
Немов крізь шиби білі руки
До мене мила простяга...
Але то мариво... З розпуки
Пече мене якась жага.
Підвожу голову... Скрізь тихо...
Лиш блідий місяць кида світ,
Палю цигарку... важко дихать...
Ще важче у зневірі жить.
...
А десь далеко чиїсь очі
Заплачуть може від жалю...
... Ті очі бачу я щоночі,
Щоночі через них не сплю.

1945.

ХОЛОДНИЙ ВІТЕР...

Холодний вітер,
Колючий сніг,
Зів'ялі квіти,
Зів'ялий сміх.
Забула, може,
Мене вона...
Як сумно, Боже,
Того й не зна.
Нехай забуде,
А я в душі
Молитись буду
Й писать вірші.

СТОГНЕ ВІТЕР...

Стогне вітер, серце плаче,
За вікном лиш сніг,
І здається, що одначе
Я сумніший всіх.
Сірі дні ідуть поволі
Безнадійні дні...
А мені судила доля
Лиш думки сумні.
Десь за вікнами вирує
І кипить життя,
В мене лиш душа сумує,
В серці — каяття.
Вітер свище різко, тужно
За моїм вікном,
Всі чужі там, всі байдужі.
Що ж... хай... все одно.
Все одно мені не бачить
Юних років біг...
... Стогне вітер, серце плаче,
За вікном лиш сніг...

ЯК ТИХО І ЯК СУМНО...

(Танго)

Як тихо і як сумно
В малиновім саду,
Я стежкою, самотній,
В останній раз іду, —
Зелені пелюстки
Голублю ніжно я,
Болить розбите серце
Й душа моя.
В саду цім ми кохались,
Співав нам соловей,
Нас темна ніч вкривала,
Ховала від людей, —
Тепер цей сад порожній,
Стоїть і він сумний,
І сум цей ліг туманом
В душі моїй. . .
Кохання проминуло,
Не вернеться вже знов. . .
Із ним я втратив сонце
І темну ніч знайшов, —
В останній раз прощатись
Іду із садом я,
Болить розбите серце
Й душа моя.

Краків, 1944.

ГОДИНИ ЙДУТЬ, МИНАЮТЬ...

(Танго)

Години йдуть, минають,
У порожнечу німу,
Навіщо страждать,
Даремно писать,
Нащо... Куди...
Кому?..
Години йдуть, минають,
Гаснуть у присмерку дня, —
Минуле пройшло,
Нема, що було
Хто винен —
Ти... Чи я?
Вчора здавалось, все щастям таким,
Сьогодні лиш попіл згадок,
Квітів зів'ялих тремтять пелюстки,
Сумом сповитий садок, —
Години йдуть, минають,
У порожнечу німу,
Навіщо страждать,
Даремно писать,
Нащо... Куди...
Кому?..

1947.

ПОРВАНІ СТРУНИ

Останній стихне мій акорд життя мого земного. . .
Замовкнуть струни... ніби хтось їх перерве для чогось,
У безкінечність небуття хитнуться арфи співи. . .
І стане фатумом німим лиш чорна даль манлива.
. . . Незнана даль... Питьма і сон... Зловісний тлін спокою.
На струнах порваних хтось гра незнаною рукою,
Рукою вічності... Жахтить там арфи спів принадний,—
І проти цього на землі все кволе і безрадне. . .
.
Лиш мить—життя, а потім тлін безглуздо необхідний,
Замовкнуть струни, ніби хтось їх перерве, побідний. . .

1947.

З М І С Т

Десь далеко моя Україна

Наша пісне, дзвени	5
Десь далеко моя Україна	6
Жертвам концтаборів	7
Купуйте квіти запашні	9

Порвані струни

Думки	13
Іду я самотній	14
Закономірність	16
Мертві квіти	17
Етюд	18
Твої очі	19
Ідуть роки	20
Невже все пройде	21
Ніч	22
Не журися, чорноброва	23
Надворі осінь	25
Ідуть, минають	26
Холодний вітер	27
Стогне вітер	28
Як тихо і як сумно	29
Години йдуть, минають	30
Порвані струни	31

Ціна три нім. марки.

UKRAINISCHER VERLAG
IN MÜNCHEN